

KUN DET TALTE ORD GÆLDER

Kære alle sammen

Det sidste trekvarte år har været corona, corona, corona.

Indimellem har jeg tænkt, at der slet ikke har været andet.

Epidemien og dens konsekvenser har været – og er stadig – så enorme, at alt andet næsten blegner.

Henover julen har jeg flere gange sendt tanker til de mange kollegaer, der lige nu tager en ordentlig tørn med tårnhøje indlæggelsestal og bunkevis af ekstraopgaver på sygehusene.

Men. Der er sket meget andet, siden vi mødtes for to år siden.

Vores fag er i udvikling. Det kan lyde som en kliche – for sådan har det været i mere end 100 år. Det bliver bare ikke mindre sandt af den grund.

Der bliver markant flere af os, viden om hvad fysioterapien kan for sundheden er støt stigende og vi fylder mere i det sundhedsfaglige landskab!

Det går godt!

Men det skaber også udfordringer.

For i takt med vi bliver flere, og faget bliver større, møder vi også udfordringer, der hører et stort fag til.

Engang var vi en afkrog af sundhedsvæsenet. Det er vi ikke mere.

Derfor er diskussionerne – og ansvaret – et andet.

Derfor begynder vi at diskutere hvem vi er.

Derfor begynder vi at diskutere grænser og hegnspæle.

Og det er ganske enkelt ting, vi er nødt til at få afklaret med os selv.

Og det er vigtigt for vores videre færd.

Min beretning i dag kommer derfor også til at berøre grænserne for vores fag på tre punkter:

- For det første handler det om opgaveudvikling, og om der er grænser for, hvad en fysioterapeut skal lave – for ja, det er der!
- For det andet handler det om de vilkår, som fysioterapeuter bydes i deres arbejdsliv. Nu har vi en basiskontrakt, og dermed noget at arbejde videre med.
- For det tredje, så handler det om, hvor mange vi skal være i fremtiden. For det er der også en grænse for.

Det er alt sammen emner, jeg vil komme ind på i min beretning i dag.

Herudover vil jeg også komme ind på vores optagelse i AC og fortælle om perspektiverne for nye specialuddannelser.

Jeg er godt klar over, at det her er meget store emner, og at det bliver svært at diskutere dem til bunds i dag på grund af den her digitale spændetrøje.

Derfor er det også vigtigt for mig at sige, at vi selvfølgelig vil skabe rum for at føre de vigtigste dele af debatten videre på det ekstraordinære repræsentantskabsmøde.

Nu til årets beretning.

Lad mig begynde med diskussionen om opgaveudvikling og opgaveglidning – eller sagt med helt andre ord: Hvad skal vi lave i fremtiden?

Opgaveudvikling

På sidste repræsentantskabsmøde havde vi besøg af Gitte Østergaard fra Odense Kommune. Hun er direktør for Ældre- og handicapforvaltningen. Hun var inviteret til samtalen om fremtidens fysioterapi. I debatten fik hun sagt – og nu citerer jeg lidt frit efter min hukommelse – hun sagde:

“...hvis jeg ønskede mig en masse medarbejdere, som skulle smøre ostemadder til borgerne, så ville jeg jo ikke ansætte fysioterapeuter. Jeg ansætter fysioterapeuter, fordi jeg tror og ved, at I kan løse opgaverne i et rehabiliterende sigte. I har stor betydning for omstilling til aktiv pleje og omsorg. Når det er sagt, så har kommunerne jo også en opgave at løse og en drift som skal fungere...”

Og med dén tilføjelse "... en drift, som skal fungere" fik hun sat hovedet på dét søm, som enten er til fysioterapeutens ligkiste ... eller til nye store bygningsværker, som fysioterapien kan boltre sig i.

Kommunerne kæmper med at få driften til at hænge sammen.

Det giver på den ene side en mulighed for os til at flytte ind på nye områder og udfolde vores faglighed.

På den anden side kan vi blive sat til opgaver, vi ikke er uddannet til.

Det handler om balancen mellem opgaveudvikling og opgaveglidning.

I hovedbestyrelsen har vi diskuteret opgaveudvikling rigtig, rigtig mange gange siden sidste repræsentantskabsmøde.

Og lad mig slå fast med det samme:

Uacceptabel opgaveglidning findes – for eksempel når kollegaer bliver sat i vagt i hjemmeplejen, fordi de ikke kan skaffe sosu-assistenten.

Men perspektivrig opgaveudvikling findes også!

Eksempelvis når fysioterapeuter går i akutmodtagelsen – eller bliver kaldt til intensiv under Corona, og forhåbentligt bliver hængende, fordi fysioterapien virker.

Og der ind imellem findes opgaver, der lander hos os, hvor vi som fysioterapeuter er nødt til at stille spørgsmålene:

- Med hvilket formål skal jeg indgå i plejeopgaver?
- Er der et rehabiliterende eller sundhedsfagligt formål med det?
- Er der egentlig sat tid af til, at min faglighed får plads?

Hvis ikke de forudsætninger er opfyldt...

Så handler det egentlig bare om at få en vagtplan til at hænge sammen, om at undgå klager fra pårørende eller ånden i nakken fra politikerne.

Men det handler ikke om fysioterapi.

Og det er hverken klogt, samfundsmæssigt forsvarligt eller acceptabelt for den enkelte fysioterapeut.

Nye opgaver til fysioterapeuter er relevante og interessante, når de ligger i absolut forlængelse af vores grundlæggende faglige fundament!

I hovedbestyrelsen har vi nu revideret holdningspapiret. Det er anden gang, men ikke sidste gang.

For det er en diskussion, vi hele tiden skal have.

For samtidig med, at vi må og skal stille krav til formålet med opgaveglidningen – så må vi også leve med, at omverdenen skubber til vores grænser og også har holdninger til, hvilke opgaver en fysioterapeuter kan påtage sig.

Det er vi ok med – men det skal have et rehabiliterende eller sundhedsfagligt formål. Ellers skal man finde nogen andre end fysioterapeuter til at løfte opgaven.

Når det i disse år er ekstra vigtigt at se på, hvilken retning vi kan udvide og udvikle de opgaver, vi løser i sundhedsvæsenet, handler det i høj grad om, at vi har vokseværk. Og det leder mig hen til at tale om en anden grænse end den om vores faglighed, nemlig hvor mange nye fysioterapeuter, vi hvert år skal udvide vores fag med.

Optaget på uddannelserne

Hvert år vokser den fysioterapeutiske arbejdsstyrke med 5-600 nye fysioterapeuter. Det vidner om et fag i vækst, og om at samfundet værdsætter det vi kan.

Langt de fleste kommer i arbejde, og selv førstebølgens hårde medfart, er vi på vej ud af.

Da det stod værst til, var ca. 450 fysioterapeuter ramt af ledighed – seneste tal fra september er 115. Det er desværre ikke helt samme niveau som samme tid sidste år, men vi nærmer os heldigvis.

Kan vi så fjerne ledigheden ved at nedsætte optaget på landets fysioterapiuddannelser?

Det er jeg ikke overbevist om, ligesom jeg heller ikke er overbevist om, at det overhovedet kan lade sig gøre.

Systemet er ikke skræmt over vores ledighedstal, når de sammenligner med andre brancher, der er langt mere berørte.

Uretfærdigt? Ja måske, men under alle omstændigheder en realitet.

Samtidig ved jeg også, at uanset hvordan vi vender og drejer statistikken, så er der fysioterapeuter, der oplever, at vejen til det første faste fysioterapeutjob går ad mange snirklede omveje.

Det tager vi selvfølgelig alvorligt.

For mig er det altoverskyggende fokus:

- At alle fysioterapeuter kan få et job
- At vejen dertil er så kort som muligt
- Og at vi – selvfølgelig – arbejder under ordentlige arbejds- og lønvilkår.

Det må være ledestjernen, når vi skal balancere og diskutere, hvor mange vi skal være i fremtiden.

For mig at se kan vi gøre to ting:

Enten kan vi gå efter at nedsætte optaget og sætte hegnspæle om vores fag, eller også skal vi til at udvide vores græsgange.

Selvfølgelig skal vi ikke lukke flere ind, end vi kan rumme.

Der skal være en balance i udbud og efterspørgsel.

Vi skal bare huske på, at det ikke kun er udbuddet man kan justere på.

Men vi kan også hæve efterspørgslen – også steder, hvor man ikke tænker fysioterapeuten ind det i første omgang.

I Syddjurs Kommune har fysioterapien også bredt sig til beskæftigelsesområdet.

For få år siden var ingen terapeuter ansat, nu er de ni!

Ni?!

Hvordan kan det lade sig gøre?

Jo, det startede med, at de ansatte én.

Hun deltog selvfølgelig i bunkevis af møder på lige fod med sine andre kollegaer.

Efterhånden som hendes kollegaer og chefer i kommunen brugte tid sammen med hende oplevede de, at hun bragte nye faglige og relevante perspektiver på sagerne.

...at hun kunne argumentere fagligt og sagligt

...og vigtigst: hun kunne sætte fingeren på det, borgerne havde brug for.

For beskæftigelse handler ikke kun om at have de rette kompetencer – for nogen ledige handler det ganske enkelt om at få øje på egne ressourcer igen.

Måske har den ledige været sygemeldt og har svært ved at finde tilliden til, at kroppen kan holde til at begynde at arbejde igen...

Og det er vi specialister i at hjælpe med. Vi kan åbne borgerens øjne for egne ressourcer. Vi kan give dem modet til livet igen.

Med andre ord: Det vores fag kunne bidrage med, var netop det, der manglede i Syddjurs. Efterhånden har de bygget et stærkt tilbud op, så borgerne nu får en bedre chance for at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Sådan! Fra nul terapeuter til ni!

Det her er godt eksempel på, at det kan lade sig gøre at få fingrene i nye opgaver.

Med en god og lydhør ledelse.

Med god organisering af arbejdet.

Og med en medarbejder, der har fået mulighed for at bringe sit fag i spil.

Men det ansvar påhviler selvfølgelig ikke kun os.

Det påhviler også uddannelsesinstitutionerne og arbejdsgiverne, som sammen med os er nødt til at vedkende sig ansvaret for et fysioterapeutisk arbejdsmarked.

Basiskontrakterne

2019 blev også året, hvor vi fandt den nedre grænse for, hvad man skal bydes, når man er fysioterapeut.

Den nedre grænse for en månedsløn er 30.000 kr. inklusiv pension. Og 31.000 kr. efter to år.

Længere ned, går den ikke.

Er basiskontrakterne så endelige? Er de nu perfekte?

Nej. De nye basiskontrakter er udtryk for en forhandling mellem arbejdsgiver og arbejdstager.

En tradition vi har holdt i hævd på det danske arbejdsmarked siden 1899.

Sådan er det jo også med de overenskomster, som vi kender til. De er blevet til over mange år, over mange forhandlinger – og med mange trinvisse forbedringer.

Vi har nu et fundament, som arbejdsgivere og arbejdstagere kan forhandle videre om, næste gang de mødes.

Og lad mig sige det meget klart:

Vi har skabt en intern arbejdsmarkedsmodel for, at den skal følges.

Derfor vil det være min holdning, at vi tager hele værktøjskassen i brug, hvis der skulle være en enkelt arbejdsgiver, der "glemmer" det, vi er blevet enige om.

Det skal vi gøre af hensyn til alle de arbejdstagere og arbejdsgivere, der har indgået en aftale, så der er ordentlige arbejdsforhold og lige konkurrencevilkår.

AC

Den seneste år har vi også brugt på at rykke teltpælene op og flytte til en ny lejr.

1. januar 2020 skiftede Danske Fysioterapeuter hovedorganisation fra Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) til Akademikerne (AC).

Det besluttede vi her i repræsentantskabet i 2018 efter en lang og grundig debat over et par år.

Danske Fysioterapeuter var en af de organisationer, som var imod en sammenlægning af LO og FTF.

Det skyldtes især bekymring for, om vores uddannelsesmæssige og professionsfaglige interesser ville blive svækket ved en sammenlægning.

Når man ser på de prioriteringer, som FH har valgt, så bekræfter det mig i, at den bekymring var begrundet.

Bekymringen for at flytte over til Akademikerne handlede modsat om kulturforskelle på MED-området.

Og når jeg ser og lytter til AC's tilgang til MED-systemet, så bekræfter dét mig i, at de har brug for Ergoterapeutforeningen, Jordmoderforeningen og Danske Fysioterapeuter.

For mens overgangen til Akademikerne har givet en række nye samarbejdspartnere og muligheder i forhold til de kommende overenskomstforhandlinger, så har vi – som vi også talte om da vi skulle træffe den store beslutning – en helt anden kultur, når det drejer sig om MED-pladser og konkret indflydelse på den enkelte arbejdsplads.

Derfor har det været en vigtig opgave at få etableret samarbejde på MED-området for at sikre tillidsvalgte i foreningen indflydelse.

Det har været fokus fra foreningens side – men jeg vil godt her sige en særlig tak til alle TR'ere og regionsformændene, der har kæmpet lokalt.

Uden jer var det ikke lykket, og arbejdet har ikke været forgæves:

AC har besluttet at gå helhjertet ind i MED-samarbejdet på helt lige fod med FH.

AC har derfor og som noget nyt fået en medarbejder, som skal arbejde med MED-arbejdet. Den medarbejder har vi aftalt med AC skal være forankret hos os i Danske Fysioterapeuter.

Det er et løft af AC – som vi kan klappe os selv på skulderen for.

Forhandlingerne om overenskomsten står for døren. OK21.

Vi har for første gang skulle koordinere så tæt med Ergoterapeutforeningen og Jordmoderforeningen – og det er gået fantastisk godt. Vi er "De tre" med en klar og ret harmonisk front.

Hvordan ser det så ud?

Det er jo altid vanskeligt at spå om fremtiden.

Havde I spurgt mig før Corona, så var jeg og de andre organisationer ret fortrøstningsfulde. Nu er alt lidt mere usikkert og privatsektorens økonomiske udfordringer vil også præge de offentlige forhandlinger.

Men frem til nu har vi fået styrket vores bånd til vores nye organisationer i AC – og min fornemmelse er, at vi i AC står meget samlet og meget stærkt.

Udover MED-området har AC også et stærkt fokus på uddannelsesområdet.

Her har vi oplevet, at AC er bevidst om de nye faggrupper, der er kommet ind, og dermed søger at gøre deres indflydelse gældende på professionshøjskoleområdet.

Yderligere har de et klart fokus på arbejdsmarkedet.

Det så vi under den første nedlukning, hvor der er søgt politisk indflydelse og dialog om, hvordan man kan få hjulpet nyuddannede i job.

Og sidst men ikke mindst har de også haft en bevågenhed på tilbagetrækningsdebatten – som har fyldt vældig meget på den politiske scene de sidste par år.

Uddannelse

Der er ingen som fysioterapeuter, der kan blive begejstret over ny viden. Fysioterapeuter bliver høje af ny viden.

Den nye viden skal være god og ordentlig ny viden – så langt op ad evidensstigen som muligt.

Og den nye – gode – viden skal ikke kun anerkendes af andre fysioterapeuter, men også af de arbejdsgivere, der får glæde af den i form af bedre behandling.

Dén udfordring har vi stået med i mange år, og foreningen har siden etableringen af den første specialtordning kæmpet for denne anerkendelse.

Så vi står nu på skuldrene af en lang sej indsats fra foreningen, DSF og de faglige selskaber.

Og ikke alene det, vi er tættere på målet end tidligere men lad mig kort opsummere:

Sygeplejerskerne har syv specialuddannelser!

Det offentlige stempel er tydeligt, for indholdet er fastlagt i bekendtgørelser fra Sundhedsstyrelsen.

Det er jo vildt provokerende for os andre, for den skolebænk, som sygeplejerskerne sidder på, må vi andre ikke sidde med på, fordi DSR har haft magt til at holde andre ude.

Det har ikke stoppet os, og heldigvis er der andre, der ser verden som os.

Vi har et tæt samarbejde med de tre professionshøjskoler – VIA, København og Absalon ... og sammen er vi i gang med det, der skal blive til en diplomuddannelse for terapeuter i borgernær sundhed.

Vi samarbejder med Ergoterapeutforeningen, og næste skridt er at få de faglige selskaber på banen. Der skal jo være sikkerhed for det faglige indhold.

Processen har været lang, men takket være en tæt og kontinuerlig politisk dialog med det, der kaldes seksby-samarbejdet – altså samarbejdet med Danmarks seks største byer – så er vi dér, hvor et diplom i borgernær sundhed kan blive en realitet.

På det psykiatriske område er vi rykket tættere på en specialuddannelse.

Også her går vi hånd i hånd med Ergoterapeutforeningen. Men også her er vejene snørklede, og vi skal holde fast i kompasset for ikke at fare vild.

Danske Regioner sagde i april 2019, at de gerne vil have en videreuddannelse – ikke specialuddannelse – af terapeutgruppen.

Bolden blev sendt videre til Sundhedsstyrelsen – for kun de kan oprette specialuddannelser...

...hvis sundhedsministeriet altså bakker op...

...og det gør de kun, hvis Christiansborg gør det.

- I sundhedsministeriet havde ingen hørt om Danske Regioners ønske...
- På Christiansborg var vi i dialog med støttepartierne, der bakker op...
- Så lovede Danske Regioner at have det som krav ved forhandlingerne med regeringen om psykiatriplanen...
- Så udskød regeringen psykiatriplanen til 2020...

- Så kom corona...

Nu er det udskudt til 2021.

Så i stedet for specialuddannelse, så har vi nu to satspuljeprojekter – et om karriereveje i psykiatri og et om at afdække kompetencebehovet for terapeuter i psykiatrien.

Dansk Selskab for Fysioterapi i Psykiatri og Mental Sundhed er med. DSF er med. Danske Fysioterapeuter er med.

Vi er på vej.

Tålmodigheden er i dén grad sat på prøve.

Men jeg er sikker på, vi kommer i land med begge dele.

Corona

Og ja, så var der jo Coronaen – den kommer vi vist ikke udenom.

For det har været altoverskyggende i vores liv i snart trekvart år.

Den første corona-nedlukning var mange ting.

Det var både hyggelige hjemmesysler med surdejsbagning og skype-middage, fællessang og en genopdagelse af Danmark som ferieland.

Vi danskere er gode til at rykke sammen i kriser, og der er overraskende meget positivt at tage med fra foråret.

Men Corona var sandelig også meget andet – ikke mindst for os fysioterapeuter:

- Der var den kommunalt ansatte fysioterapeut... hvor Corona betød en tur i hjemmeplejen for at blive oplært i plejeopgaver
- for den nyuddannede fysioterapeut... hvor Corona bød på et kaotisk og endnu mere skræmmende jobmarked
- for den sygehusansatte... der frygtede for italienske tilstande på sit sygehus
- for den selvstændige... skrækken for at skulle gå fra hus, hjem og klinik, fordi der simpelthen ikke kom penge ind på kontoen
- for den studerende, der dag efter dag sad alene bag skærmen, uden muligheden for at bevæge fagligheden fra hovedet og ned i fingrene

Alle her ved, at telefonerne glødede i sekretariatet, hos regionsformændene og mellem fysioterapeuterne. Alle ved også, at alle spørgsmål ikke kunne besvares. Og ikke altid i samme hast som situationen påbød.

Det er et trekvart år siden, og måske er det nu, vi sammen skal adressere et af Corona-krisens uventede og meget store dilemmaer.

Dilemmaet mellem på den ene side at være fysioterapeut, autoriseret sundhedsperson, der skriger på klare retningslinjer og letomsættelige ja-og-nej-svar...

....og på den anden side at være fysioterapeut, autoriseret sundhedsperson, der har Folketingets og sundhedsmyndighedernes ord og tiltro til, at fysioterapeuten evner den selvstændige vurdering.

At man – med sin autorisation – er i stand til at genkende røde flag, kan diagnosticere. Og når diagnosen er stillet, kan behandle syge borgere og med sin viden bringe patienterne og borgerne videre i livet.

Se på debatten på fysio.dk eller på Facebook, hvor mange fysioterapeuter klandrer foreningen for at være for langsom og alt for utydelig i faglige spørgsmål, mens andre taler om troen på egen vurdering. Og endnu flere slet ikke ytrer sig.

Jeg synes ikke, at det er let.

For hvis foreningen ikke kan give svar midt i en krise, hvornår skal man så bruge foreningen?

Men hvis det er foreningens opgave at definere kritisk funktion for en konkret patient – hvor blev den selvstændige fysioterapeut så af?

Jeg har ikke svaret – og jeg tror i øvrigt heller ikke, at der kun er ét svar.

Det er en debat, vi må have med hinanden.

I fred og ro...

...uden presset fra italienske tilstande, plejeopgaver eller konkursfrygt.

Det er faktisk et af de dilemmaer, som jeg håber, vi sammen kan kaste mere lys over her i debatten.

For det er et dilemma, vi skal vænne os til.

Og én ting er sikkert:

“Med store evner, følger stort ansvar.”

Jo flere vi bliver...

Jo mere anerkendelse og status, vi får fra omverden...

Jo mere ansvar de giver os...

Jo mere bliver det op til den enkelte fysioterapeuts faglighed og dømmekraft at tage bestik i krisesituationer som corona-nedlukningen.

Vi skal insistere på samtalen med hinanden om betydningen af status og ansvar. Det er kun os, der kan tage den samtale. Ingen er alene – for vi har hinanden og det fysioterapeutiske fællesskab.

Min beretning i dag har kredset om rammerne om dét fællesskab.

Om et fag, der vokser. I størrelse – og i agtelse.

Om de grundlæggende debatter, vi må have i disse år.

Om grænser og hegnspæle...

...om hvor mange vi skal være i fremtiden...

...hvilke opgaver vi skal løse...

...og under hvilke vilkår.

Alt det vil jeg glæde mig til at debattere med jer om lidt.

Tak

Men før debatten vil jeg gerne bruge anledningen til at sige tak.

Der skal lyde en stor tak til jer repræsentanter, til regionsbestyrelsesmedlemmerne, TR, SU, SALS, Arbejdsgiverne, Færøerne, DSF og de faglige selskaber. Alle fysioterapeuter der i stort og større tager del i arbejdet med at fremme vilkårene for fysioterapeuter for at fremme vilkårene for patienterne, borgerne, klienterne.

Vi fysioterapeuter er omstillingsparate, nytænkende og innovative.

Det har vi bevist ved at stå mål med alle de forandringer, der er blevet kastet efter os det sidste trekvarte år

Men helt ærligt: Et digitalt repræsentantskabsmøde er innovativt på den triste måde og ikke som vi plejer – jeg håber, at "plejer" vender tilbage, når vi mødes i marts.

Jeg glæder mig i hvert fald!

Til praksisanalyse, det politiske gennemsyn og hvad I nu ellers kan finde på.

Tak.